

Dàn công sắc bùa Mừng

Dàn công sắc bùa Mừng gồm nhiều chiếc công. Dựa vào chức năng âm nhạc người ta đặt riêng cho từng chiếc công hoặc từng nhóm công như:

- Chiêng Cái hoặc chiêng Gỏi là chiếc công đánh mở đầu bài nhạc công.
- Chiêng Boòng Beng là một đôi công cỡ nhỏ có âm vang cao nhất.
- Chiêng Đùm là đôi công trung.

Chiêng Boòng Beng và chiêng Đùm diễn tấu giai điệu. Có nơi gọi 4 chiếc này là chiêng Đom hoặc chiêng Dóng.

- Chiêng Dàm là chiếc công to có âm trầm nhất.
- Chiêng Khộ là nhóm công to, có âm trầm, tham gia diễn tấu chùm âm bè nền.

Công Mừng Hòa Bình là loại nhạc cụ tự thân vang, bằng đồng. ở thành công có hai lỗ để luồn dây quai. Kích cỡ các ống to nhỏ khác nhau. Loại nhỏ có đường kính khoảng 20 cm, nặng 0,7 - 0,8kg. Loại to có đường kính 50 - 60 cm, nặng 5 - 6 kg. Số lượng đầy đủ của dàn công xưa là 12 chiếc. Ngày nay ta thường gặp những dàn công có số lượng ít hơn.

Hàng âm của các dàn công Mừng không đồng nhất, tổ chức cao độ trong hàng âm giữa các dàn không cố định. Có nghĩa là mỗi dàn công có một hàng âm riêng. Những chiếc công trầm (chiêng Dàm) là những chiếc công không định âm. Còn những chiếc công cao (chiêng Dóng) có độ cao tương đối, cách nhau từ quãng 2 đến quãng 4.

Âm chất của công có màu sắc kim khí, ngân nga, vang xa. Với cường độ lớn, âm thanh công nổi rõ bồi âm, công càng trầm bồi âm càng rõ. Những công đánh giai điệu (chiêng Dóng) có âm thanh thánh thót, tươi sáng. những chiêng Dàm đánh bè đệm có âm thanh ảm, nặng nề, hùng tráng, ngân xa.

Dàn công sắc bùa Mừng do các nữ công đánh và một người đàn ông (gọi là thầy Thường) tham gia hát. Khi diễn tấu mỗi người xách một công xếp theo hàng một vừa đi vừa đánh công. Thầy Thường đi trước, cuối hàng là một người đi theo để nhận quà tặng. Có thể đứng tại chỗ hoặc ngồi đánh công, tùy theo tục lệ của từng lễ thức.

Dàn công được người Mừng quý trọng, coi như vật gia bảo trong nhà và đem ra trình diễn vào những ngày tết đón xuân với phong tục sắc bùa. Ngoài ra trong ngày lễ cưới, lễ làm nhà mới, đón khách quý v.v... cũng không thể thiếu âm thanh của dàn công.

